

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΚΑΖΑΚΗ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ, PhD

Εξωτερικός συνεργάτης στη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Δ.Π.Θ.

***ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΥΝ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΚΑΤΑΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ***

ΕΑΝΘΗ 2016

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση της μεθοδολογίας και των δεικτών/κριτηρίων που χρησιμοποιούν γνωστοί οργανισμοί, προκειμένου να αξιολογήσουν Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και να δημοσιεύσουν λίστες με την παγκόσμια κατάταξη αυτών. Πρόκειται για μια διαδικτυακή έρευνα μέσα από τις ιστοσελίδες των οργανισμών αυτών, όπου ταυτόχρονα, εξετάστηκε και η θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων και κυρίως του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης στις κατατάξεις αυτές. Πέντε από τις πιο γνωστές κατατάξεις μελετήθηκαν και συγκεκριμένα οι Academic Ranking of World Universities, Times Higher Education World University Rankings, Quacquarelli Symonds World University Rankings, SCImago Institutions Ranking, Ranking Web of Universities.

Η έρευνα έδειξε πως οι κατατάξεις αυτές προκύπτουν μέσα από υποκειμενικά κριτήρια που επιλέγονται αυθαίρετα από τους διάφορους οργανισμούς, ενώ σε πολλές περιπτώσεις οι πηγές των απαραίτητων δεδομένων είναι από το διαδίκτυο, θέτοντας έτσι την αξιοπιστία τους υπό αμφισβήτηση. Η θέση των Ελληνικών Πανεπιστημίων στις κατατάξεις αυτές ποικίλει, με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης να απουσιάζει στις περισσότερες από αυτές.

Σημαντικό βήμα για τη βελτίωση της θέσης του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης στις παγκόσμιες κατατάξεις των Ιδρυμάτων φαίνεται να αποτελεί η ενίσχυση της **προβολής** και της **δημοσιότητας** του Ιδρύματος μέσω του διαδικτύου. Η εξωστρέφεια του Ιδρύματος και η προβολή του χαρακτήρα του και των δράσεών του στην Αγγλική γλώσσα μπορούν να διαδραματίσουν θετικό ρόλο προς την κατεύθυνση αυτή, αυξάνοντας πολλούς από τους δείκτες που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων στις κατατάξεις αυτές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
2. ACADEMIC RANKING OF WORLD UNIVERSITIES	2
2.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην ARWU	2
2.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της ARWU	3
2.3. Πηγές δεδομένων της ARWU	5
2.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην ARWU	5
3. TIMES HIGHER EDUCATION WORLD UNIVERSITY RANKINGS.....	8
3.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην THE.....	8
3.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της THE	9
3.3. Πηγές δεδομένων της THE.....	11
3.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην THE.....	11
4. QUACQUARELLI SYMONDS WORLD UNIVERSITY RANKINGS	13
4.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην QS.....	13
4.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της QS.....	14
4.3. Πηγές δεδομένων της QS.....	15
4.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην QS.....	15
5. SCIMAGO INSTITUTIONS RANKING	18
5.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην SIR.....	18
5.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της SIR	18
5.3. Πηγές δεδομένων της SIR.....	21
5.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην SIR.....	22
6. RANKING WEB OF UNIVERSITIES	24
6.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην Webometrics.....	24
6.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της Webometrics.....	25

6.3. Πηγές δεδομένων της Webometrics	25
6.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην Webometrics.....	26
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	30
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	33

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο γενικότερο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, αλλά και του ανταγωνισμού που έχει πλέον επεκταθεί και στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μεταξύ των Ιδρυμάτων, διάφοροι οργανισμοί δημοσιεύουν διεθνείς πίνακες κατάταξης των Πανεπιστημίων. Οι κατατάξεις αυτές προκύπτουν έπειτα από την αξιολόγηση διαφόρων αυθαίρετων κριτηρίων, τα οποία διαφέρουν από οργανισμό σε οργανισμό. Οι πιο δημοφιλείς οργανισμοί/κατατάξεις, που αποτέλεσαν και το αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας, είναι:

- *Academic Ranking of World Universities* ή *Shanghai Ranking*
- *Times Higher Education World University Rankings*
- *Quacquarelli Symonds World University Rankings*
- *SCImago Institutions Ranking*
- *Ranking Web of Universities* ή *Webometrics*

Σε καθένα από τα κεφάλαια που ακολουθούν (**Κεφάλαια 2-6**) περιγράφεται ξεχωριστά και ένας από τους πέντε πιο δημοφιλείς οργανισμούς που δημοσιεύουν πίνακες κατάταξης των Πανεπιστημίων σε παγκόσμια κλίμακα. Αναλύονται τα κριτήρια/δείκτες που χρησιμοποιούνται για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων, ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζονται και οι πηγές από τις οποίες αντλούνται τα δεδομένα. Παράλληλα, δίνεται και μια εικόνα της παρουσίας ή μη των Ελληνικών Πανεπιστημίων, και κυρίως του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, στους πίνακες αυτούς τα τελευταία έτη.

Τέλος, συνοψίζονται τα κύρια σημεία της έρευνας και παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της μελέτης (**Κεφάλαιο 7**).

2. ACADEMIC RANKING OF WORLD UNIVERSITIES

Ο πίνακας κατάταξης *Academic Ranking of World Universities* (εφεξής ARWU) καθορίζεται από ερευνητές του Κέντρου για τα Παγκόσμιας-κλάσης Πανεπιστήμια (*Center for World-Class Universities*) του Πανεπιστημίου Shanghai Jiao Tong University. Ιστορικά αποτελεί την πρώτη λίστα κατάταξης (από το 2003) του είδους και δημοσιεύεται από έναν πλήρως ανεξάρτητο και μη-κυβερνητικό οργανισμό πληροφόρησης στην ανώτερη εκπαίδευση, τον ShanghaiRanking Consultancy. Ο πίνακας κατάταξης δημοσιεύει σε ετήσια βάση τα 500 καλύτερα Ιδρύματα έπειτα από αξιολόγηση περίπου 1200 ιδρυμάτων χρησιμοποιώντας έξι (6) δείκτες, όπως αναλύονται στη συνέχεια (ARWU, 2016).

2.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην ARWU

Η ARWU λαμβάνει υπόψη της κάθε Πανεπιστήμιο που έχει στα μέλη του νικητές βραβείου Nobel (Nobel laureates), βραβευμένους στο πεδίο των Μαθηματικών (fields medalist), ερευνητές υψηλής απήχησης (highly cited researchers) ή που έχουν δημοσιεύσει στα περιοδικά Nature και Science. Παράλληλα, στην αξιολόγηση περιλαμβάνονται και Πανεπιστήμια με σημαντικό αριθμό δημοσιεύσεων που εμφανίζονται στις βάσεις δεδομένων Science Citation Index-Expanded (SCIE) και στο Social Science Citation Index (SSCI).

2.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της ARWU

Τα κριτήρια/δείκτες που χρησιμοποιεί η ARWU για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων παρουσιάζονται στον *Πίνακα 2-1*. Για κάθε δείκτη, το Ίδρυμα με τη μεγαλύτερη τιμή λαμβάνει την τιμή 100 και για τα Ίδρύματα που ακολουθούν η τιμή του εκάστοτε δείκτη υπολογίζεται ως ποσοστό του υψηλότερου σκορ.

Πίνακας 2-1. Δείκτες που χρησιμοποιεί η ARWU για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων

Κριτήρια	Δείκτης	Περιγραφή/Ορισμός Δείκτη	Βαρύτητα (%)
Ποιότητα στην εκπαίδευση	Αριθμός αποφοίτων που έχουν λάβει βραβεία Nobel ή Fields Medals	Ως απόφοιτοι ενός Ίδρυματος θεωρούνται όσοι έχουν λάβει πτυχίο, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό από αυτό. Ανάλογα με την περίοδο που λήφθηκε το πτυχίο δίνεται διαφορετική βαρύτητα στο δείκτη (π.χ. 100% για απόφοιτους που πήραν πτυχίο στο διάστημα 2001-2010, 90% στην περίοδο 1991-2000, κ.ο.κ.). Σε περίπτωση που ένας απόφοιτος έχει πάρει περισσότερα από ένα πτυχία, τότε στον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνεται υπόψη μόνο μία φορά	10
Ποιότητα του Ίδρυματος	Αριθμός μελών Δ.Ε.Π. που έχουν λάβει βραβεία Nobel ή Fields Medals	Τα βραβεία Nobel αφορούν στα πεδία της Φυσικής, Χημείας, Ιατρικής και Οικονομικών, ενώ το Fields Medal στα Μαθηματικά. Ανάλογα με την περίοδο που απονεμήθηκε το βραβείο δίνεται διαφορετική βαρύτητα στο δείκτη (π.χ. 100% για νικητές μετά το 2011, 90% την περίοδο 2001-2010, κ.ο.κ.). Σε περίπτωση που ένας νικητής ανήκει σε περισσότερα από ένα Ίδρύματα, τότε δίνεται αντίστοιχο ποσοστό σε καθένα από τα Ίδρύματα αυτά. Αν ένα βραβείο Nobel μοιρά-	20

		ζεται από πολλούς, τότε το κάθε Ίδρυμα λαμβάνει στον υπολογισμό του δείκτη το αντίστοιχο ποσοστό.	
	Αριθμός μελών Δ.Ε.Π. που συμπεριλαμβάνονται σε λίστες ερευνητών με πολύ μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών σε 21 ευρείς θεματικές κατηγορίες	Οι ερευνητές με τις υψηλότερες ετερο-αναφορές δημοσιεύονται από την Thomson Reuters. Στον υπολογισμό του δείκτη λαμβάνεται υπόψη μόνο το κύριο Ίδρυμα στο οποίο ανήκει ο ερευνητής (primary affiliation) (στη νέα λίστα - μετά το 2014 - της Thomson Reuters)	20
Ποιότητα στην Έρευνα	Αριθμός δημοσιεύσεων στα περιοδικά Nature και Science ¹	Λαμβάνονται υπόψη μόνο δημοσιεύσεις τύπου "Article" της τελευταίας πενταετίας. Δίνεται διαφορετική βαρύτητα στον υπολογισμό του δείκτη για τα διάφορα Ίδρύματα, ανάλογα με τη σειρά που αυτά εμφανίζονται σε μία δημοσίευση, σύμφωνα με τη σειρά των ονομάτων των συγγραφέων	20
	Αριθμός δημοσιεύσεων που περιλαμβάνονται στις βάσεις δεδομένων SCI & SSCI	Λαμβάνονται υπόψη μόνο δημοσιεύσεις τύπου "Article" του προηγούμενου έτους	20
Επίδοση ανά άτομο	Κανονικοποιημένη ακαδημαϊκή επίδοση (ανά μέλος Δ.Ε.Π.)	Υπολογίζεται από το λόγο του αθροίσματος των τιμών των παραπάνω πέντε δεικτών προς τον αριθμό των ισοδύναμων πλήρους απασχόλησης ακαδημαϊκών	10

¹ Σε Ίδρύματα που ειδικεύονται στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, ο δείκτης αυτός δεν λαμβάνεται υπόψη και το ποσοστό της βαρύτητάς του κατανέμεται στους υπόλοιπους δείκτες.

2.3. Πηγές δεδομένων της ARWU

Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται από την ARWU για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων λαμβάνονται αποκλειστικά από **τρίτες** πηγές και όχι από τα Πανεπιστήμια. Ο **Πίνακας 2-2** δείχνει τις πηγές των απαραίτητων δεδομένων για τον υπολογισμό των δεικτών.

Πίνακας 2-2. Πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των δεικτών που χρησιμοποιεί η ARWU

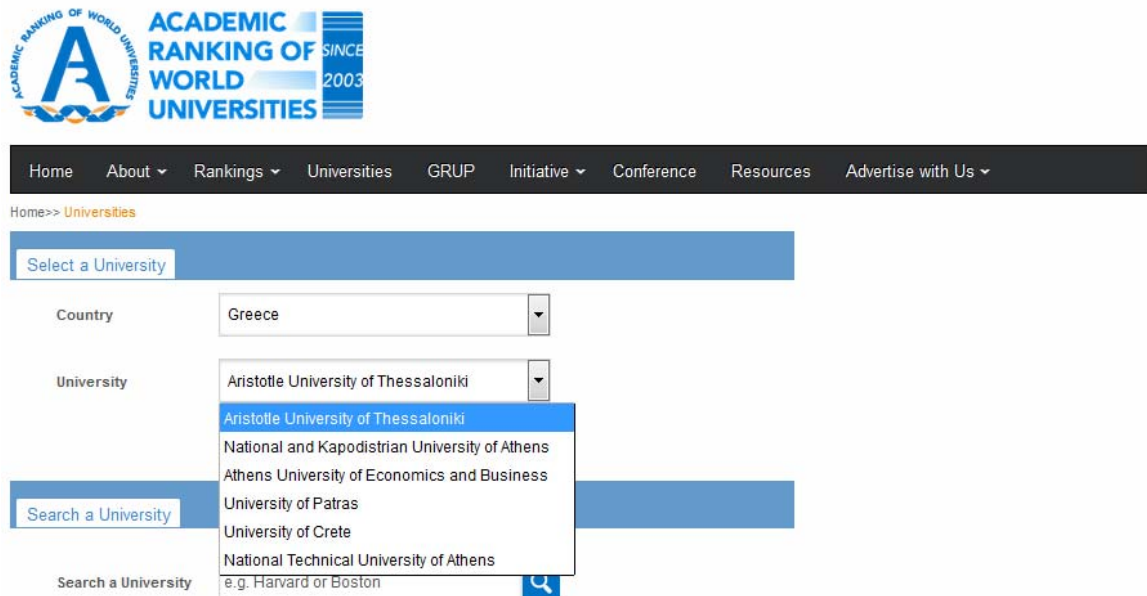
Δείκτης	Πηγή δεδομένων
Νικητές βραβείων Nobel	http://nobelprize.org/
Νικητές βραβείων Fields Medals	http://www.mathunion.org/index.php?id=prizewinners
Ερευνητές με υψηλό αριθμό ετερο-αναφορών	http://www.highlycited.com/
Δημοσιεύσεις στα περιοδικά Nature και Science	http://www.webofknowledge.com/
Δημοσιεύσεις που περιλαμβάνονται στο Science Citation Index-Expanded και στο Social Science Citation Index	http://www.webofknowledge.com/
Άλλα στοιχεία	Συλλέγονται από εθνικούς κυβερνητικούς οργανισμούς, όπως τα: Υπουργείο Παιδείας (<i>National Ministry of Education</i>), Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (<i>National Bureau of Statistics</i>), Εθνικό Σύλλογο Πανεπιστημίων και Κολλεγίων (<i>National Association of Universities and Colleges</i>), Εθνικές Σύνοδοι Πρυτάνεων (<i>National Rector's Conference</i>).

2.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην ARWU

Στο **Σχήμα 2-1** απεικονίζονται τα Ελληνικά Ιδρύματα που εμφανίζονται στην κατάταξη της ARWU το 2016. Τα μοναδικά Ελληνικά Ιδρύματα που παρατηρούνται είναι:

- *Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*
- *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*
- *Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών*
- *Πανεπιστήμιο Πάτρας*
- *Πανεπιστήμιο Κρήτης*

- Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο

Σχήμα 2-1. Ελληνικά Ιδρύματα που εμφανίζονται στις λίστες κατάταξης της ARWU το 2016

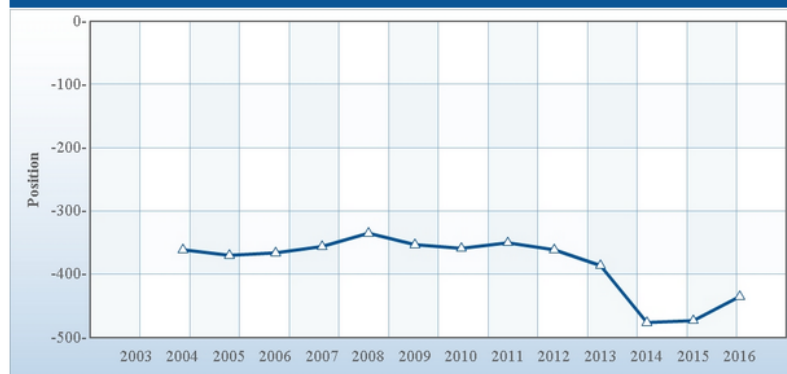
Κάποια από τα παραπάνω Ιδρύματα έχουν βρεθεί τουλάχιστον μία φορά στις λίστες της παγκόσμιας κατάταξης της ARWU από το 2003 μέχρι σήμερα και για το λόγο αυτό διατηρείται στον ιστότοπο της ARWU και ιστορικό, βάση του οποίου μπορεί κανείς να δει την κατάταξή τους σε κάποιο έτος αναφοράς (Σχήμα 2-2).

Δυστυχώς, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης δεν εμφανίζεται σε καμία από τις λίστες της ARWU από το 2003 μέχρι σήμερα, κάτι που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην απουσία τμημάτων θετικών ή/και φυσικών επιστημών, μιας και η ARWU δίνει μεγάλη έμφαση σε Πανεπιστήμια τέτοιου προσανατολισμού.

Aristotle University of Thessaloniki

General Information	Introduction	Students Profile
Program		
English name:	Aristotle University of Thessaloniki	
Region:	Southern Europe	
Country:	Greece	
Found Year:	1925	
Address:	UNIVERSITY CAMPUS	
Website:	http://www.auth.gr	

Performance in Academic Ranking of World Universities

ARWU	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Institutional Ranking	/	302-403	301-400	301-400	305-402	303-401	303-401	301-400	301-400	301-400	301-400	401-500	401-500	401-500

Performance in Academic Ranking of World Universities by Broad Subject Fields

Broad Subject Fields	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
SCI	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
ENG	/	/	/	/	/	101-150	151-200	151-200	/	101-150
LIFE	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
MED	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
SOC	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

Performance in Academic Ranking of World Universities by Subject Fields

Subject Fields	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mathematics	/	/	/	/	/	/	/
Physics	/	/	/	/	/	/	/
Chemistry	/	/	/	/	/	/	/
Computer Science	/	/	/	/	151-200	/	/
Economics/Business	/	/	/	/	/	/	/

Σχήμα 2-2. Παράδειγμα ιστορικού/αρχείου (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
στις λίστες κατάταξης της ARWU

3. TIMES HIGHER EDUCATION WORLD UNIVERSITY RANKINGS

Η κατάταξη *Times Higher Education World University Rankings* (εφεξής *THE*) δημοσιεύεται από το Βρετανικό περιοδικό *Times Higher Education*. Την περίοδο 2004-2009 η κατάταξη των πανεπιστημίων εξαγόταν σε συνεργασία με την *Quacquarelli Symonds (QS)*. Ωστόσο, το 2010 η συνεργασία διακόπηκε με αποτέλεσμα η *THE* να υιοθετήσει νέα μεθοδολογία, βασισμένη σε δεκατρείς (13) δείκτες που κατηγοριοποιούνται σε πέντε (5) βασικές περιοχές. Η *THE* δημοσιεύει λίστα με τα 800 καλύτερα πανεπιστήμια στον κόσμο σε ετήσια βάση (*THE*, 2016).

3.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην *THE*

Δεν είναι πλήρως σαφές με ποια κριτήρια τα Ιδρύματα λαμβάνονται υπόψη στην αξιολόγηση της *THE*, αλλά δηλώνεται ρητά ποια πανεπιστήμια αποκλείονται από τη διαδικασία της αξιολόγησης. Σύμφωνα με τη *THE*, ένα Ιδρυμα εξαιρείται από την αξιολόγηση αν (κατάταξη 2016-2017):

- δεν διδάσκονται προπτυχιακοί φοιτητές
- ο προσανατολισμός του είναι πολύ “στενός” θεματικά (αν το 80% ή περισσότερο της δραστηριότητάς του αφορά αποκλειστικά μία από τις οκτώ θεματικές περιοχές)
- οι συνολικές δημοσιεύσεις την περίοδο 2011-2015 (πενταετία πριν το έτος αξιολόγησης) ήταν συνολικά λιγότερες από 1000 και λιγότερες από 150 ανά έτος

3.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της THE

Τα κριτήρια/δείκτες που χρησιμοποιεί η THE για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων παρουσιάζονται στον *Πίνακα 3-1*. Για τον υπολογισμό του συνολικού βαθμού ενός Ιδρύματος, υπολογίζονται αρχικά για τα διαφορετικά σετ δεδομένων τα "Z-scores", τα οποία λαμβάνουν υπόψη τη μέση τιμή και την τυπική απόκλιση μια κατανομής. Με τον τρόπο αυτό γίνεται κανονικοποίηση των δεδομένων και επιτρέπεται η σύγκριση διαφορετικού τύπου δεδομένων με μια κοινή κλίμακα. Ο τελικός βαθμός του κάθε Ιδρύματος προκύπτει με τη μετατροπή των Z-scores σε σκορ αθροιστικής πιθανότητας (cumulative probability score) και προκύπτει η τελική κατάταξη. Τονίζεται ότι λόγω αλλαγής του τρόπου συλλογής κάποιων δεδομένων θα πρέπει να αποφεύγεται απευθείας σύγκριση των κατατάξεων μετά το 2015-2016 με τα προηγούμενα έτη.

Πίνακας 3-1. Δείκτες που χρησιμοποιεί η THE για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων το 2016-2017

Κριτήρια	Δείκτης	Περιγραφή/Ορισμός Δείκτη	Βαρύτητα (%)
Διδασκαλία	Φήμη ιδρύματος ως προς τη διδασκαλία	Προκύπτει από ερωτηματολόγια της Elsevier προς ακαδημαϊκούς	15.00
	Αριθμός προπτυχιακών φοιτητών ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Δείχνει την ποιότητα διδασκαλίας, μιας και δηλώνει την προσοχή που μπορούν να αφιερώνουν τα μέλη Δ.Ε.Π. στους φοιτητές	4.50
	Λόγος διδακτορικών τίτλων προς προπτυχιακούς τίτλους	Δηλώνει την ικανότητα του Ιδρύματος να έχει ένα εκπαιδευτικό/διδακτικό περιβάλλον με ερευνητική κατεύθυνση	2.25
	Αριθμός εκπονημένων διδακτορικών ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Δείχνει την αφοσίωση των μελών Δ.Ε.Π. προς τους μελλοντικούς ακαδημαϊκούς. Ο δείκτης κανονικοποιείται, ώστε να ληφθεί υπόψη το διαφορετικό επιστημονικό προφίλ του κάθε Ιδρύματος	6.00
	Έσοδα (από διδασκαλία) ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Είναι ένδειξη της συνολικής κατάστασης του Ιδρύματος και της ποιότητας των υποδομών του	2.25
Έρευνα	Φήμη ιδρύματος ως προς την έρευνα	Προκύπτει από ερωτηματολόγια της Elsevier προς ακαδημαϊκούς	18.00

	Έσοδα (από έρευνα) ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Ο δείκτης κανονικοποιείται, ώστε να ληφθεί υπόψη το διαφορετικό επιστημονικό προφίλ του κάθε Ιδρύματος, μιας και οι ερευνητικές επιχορηγήσεις σε ορισμένα επιστημονικά πεδία (π.χ. μηχανική) είναι πολύ μεγαλύτερες από άλλα (π.χ. κοινωνικές επιστήμες)	6.00
	Αριθμός δημοσιεύσεων ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Οι δημοσιεύσεις που λαμβάνονται υπόψη είναι αυτές που περιλαμβάνονται στο Scopus	6.00
Ερευνητική απήχηση/ετερο-αναφορές	Κανονικοποιημένος μέσος όρος ετερο-αναφορών σε εργασίες των μελών Δ.Ε.Π.	Οι ετερο-αναφορές υπολογίζονται από τις εργασίες που εμφανίζονται στη βάση δεδομένων του Scopus. Ο δείκτης υπολογίζεται για τα προηγούμενα πέντε έτη	30.00
Έσοδα από ιδιωτικό τομέα	Έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα (από έρευνα) ανά μέλος Δ.Ε.Π.	Αποτελεί δείκτη της καινοτομίας και δηλώνει κατά πόσο η παραγόμενη γνώση μπορεί να εφαρμοσθεί στη βιομηχανία/αγορά	2.50
Διεθνής διάσταση	Λόγος αλλοδαπών φοιτητών προς ημεδαπούς φοιτητές	Δείχνει την ικανότητα του Ιδρύματος να προσελκύει φοιτητές από το εξωτερικό	2.50
	Λόγος μελών Δ.Ε.Π. από την αλλοδαπή σε σχέση με την ημεδαπή	Βασίζεται στο ότι τα κορυφαία πανεπιστήμια προσελκύουν και τους καλύτερους ακαδημαϊκούς διεθνώς	2.50
	Ποσοστό ερευνητικών εργασιών με συν-συγγραφείς από την αλλοδαπή	Υπολογίζεται ο αριθμός των δημοσιεύσεων στις οποίες υπάρχει τουλάχιστον ένας συν-συγγραφέας από το εξωτερικό. Ο δείκτης υπολογίζεται για τα προηγούμενα πέντε έτη	2.50

3.3. Πηγές δεδομένων της THE

Εκτός από τα δεδομένα που αφορούν στις δημοσιεύσεις (τα οποία συλλέγονται από το Scopus), σύμφωνα με την ιστοσελίδα της THE, τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση των Ιδρυμάτων, παρέχονται από **τα ίδια τα Ιδρύματα**, τα οποία δίνουν και την εξουσιοδότηση για τη χρήση τους. Στις σπάνιες περιπτώσεις όπου κάποιο στοιχείο λείπει και επηρεάζει μόνο μικρής βαρύτητας δείκτες, όπως “έσοδα από τον ιδιωτικό τομέα”, τότε ως τιμή λαμβάνεται μια εκτίμηση μεταξύ της μέσης τιμής των άλλων δεικτών και της χαμηλότερης τιμής. Με τον τρόπο αυτό, δεν τιμωρείται ένα Ίδρυμα με μια μηδενική τιμή για δεδομένα που είτε παραβλέπει είτε δεν παρέχει, αλλά και δεν επιβραβεύεται για την απόκρυψή τους.

3.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην THE

Στην παγκόσμια κατάταξη των Πανεπιστημίων της THE, **κανένα** Ελληνικό Πανεπιστήμιο δεν εμφανίζεται για τα έτη από 2010-2011 έως 2014-2015 **εκτός** από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Ωστόσο, στην κατάταξη 2015-2016 και 2016-2017 (*Σχήμα 3-1*) εμφανίζονται και άλλα Ελληνικά Πανεπιστήμια, αλλά όχι το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης:

- *Πανεπιστήμιο Κρήτης*
- *Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*
- *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*
- *Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο*
- *Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*
- *Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών*
- *Πανεπιστήμιο Πάτρας*

Rank ▲	Title ◆	
301-350	University of Crete 📍 Greece	Explore
401-500	Aristotle University of Thessaloniki 📍 Greece	Explore
501-600	Athens University of Economics and Business 📍 Greece	Explore
501-600	University of Ioannina 📍 Greece	Explore
501-600	National and Kapodistrian University of Athens 📍 Greece	Explore
601-800	University of Patras 📍 Greece	Explore

Σχήμα 3-1. Ελληνικά Ιδρύματα που εμφανίζονται στις λίστες κατάταξης της THE (κατάταξη 2016-2017)

4. QUACQUARELLI SYMONDS WORLD UNIVERSITY RANKINGS

Η κατάταξη *Quacquarelli Symonds World University Rankings* (εφεξής QS) εκδίδεται από την Quacquarelli Symonds από το 2004. Αξιολογεί περισσότερα από 3000 Ιδρύματα και δημοσιεύει τα 900 καλύτερα (τα πρώτα 400 ξεχωριστά και τα επόμενα ανά ομάδες), χρησιμοποιώντας έξι (6) δείκτες που αφορούν σε τέσσερις (4) περιοχές ενδιαφέροντος για τους φοιτητές. Κύριος σκοπός της κατάταξης είναι να ενημερώσει τους φοιτητές και να τους βοηθήσει να επιλέξουν το καταλληλότερο Ίδρυμα για τις σπουδές τους (QS, 2016).

4.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην QS

Προκειμένου ένα Ίδρυμα να αξιολογηθεί και να είναι υποψήφιο για τη λίστα της παγκόσμιας κατάταξης των Πανεπιστημίων της QS θα πρέπει να υπάρχουν κύκλοι σπουδών πολλαπλών επιπέδων, δηλαδή προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Ταυτόχρονα θα πρέπει να διδάσκονται μαθήματα σε τουλάχιστον δύο από τις πέντε θεματικές περιοχές (ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνη, μηχανική και τεχνολογία, κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση, φυσικές επιστήμες, επιστήμες της ζωής και ιατρική).

4.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της QS

Στον *Πίνακα 4-1*, παρουσιάζονται οι δείκτες που χρησιμοποιεί η QS για την αξιολόγηση των Ιδρυμάτων.

Πίνακας 4-1. Δείκτες που χρησιμοποιεί η QS για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων

Κριτήρια	Δείκτης	Περιγραφή/Ορισμός Δείκτη	Βαρύτητα (%)
Διδασκαλία & Έρευνα	Ακαδημαϊκή φήμη ιδρύματος	Προκύπτει από ερωτηματολόγια προς ακαδημαϊκούς. Χρησιμοποιούνται οι πιο πρόσφατες απαντήσεις. Δεν μπορεί να ψηφίσει κάποιος το Ίδρυμα στο οποίο ανήκει. Στον υπολογισμό του δείκτη δίνεται βαρύτητα 85% σε διεθνές επίπεδο και 15% σε τοπικό	40
Δυνατότητα έρευνας εργασίας	Φήμη εργοδοτών	Προκύπτει από ερωτηματολόγια προς εργοδότες σχετικά με την ποιότητα των αποφοίτων. Στον υπολογισμό του δείκτη δίνεται βαρύτητα 70% σε διεθνές επίπεδο και 30% σε τοπικό	10
Διδασκαλία	Λόγος φοιτητών προς μέλη Δ.Ε.Π.	Δηλώνει τη δυνατότητα αφοσίωσης των ακαδημαϊκών στη διδασκαλία. Αν είναι δυνατόν, λαμβάνεται υπόψη μόνο το διδακτικό και όχι το ερευνητικό προσωπικό	20
Έρευνα	Αριθμός ετερο-αναφορών ανά μέλος ΔΕΠ	Λαμβάνονται υπόψη οι ετεροαναφορές των τελευταίων πέντε ετών όπως λαμβάνονται από το Scopus.	20
Διεθνής διάσταση	Ποσοστό αλλοδαπών μελών Δ.Ε.Π.	Τα καλύτερα Ιδρύματα προσελκύουν και περισσότερους αλλοδαπούς ακαδημαϊκούς	5
	Ποσοστό αλλοδαπών φοιτητών	Τα καλύτερα Ιδρύματα προσελκύουν και περισσότερους αλλοδαπούς φοιτητές	5

4.3. Πηγές δεδομένων της QS

Οι πηγές των δεδομένων της QS ποικίλουν ανάλογα με το είδος τους και το δείκτη στον οποίο αφορούν. Στον **Πίνακα 4-2** παρουσιάζονται οι κυριότερες πηγές δεδομένων που χρησιμοποιεί η QS για τον υπολογισμό των απαραίτητων δεικτών.

Πίνακας 4-2. Πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των δεικτών που χρησιμοποιεί η QS

Στοιχεία	Πηγή δεδομένων
Ακαδημαϊκή φήμη ιδρύματος	Ερωτηματολόγια προς ακαδημαϊκούς. Δεν διευκρινίζεται με ποια κριτήρια αυτοί επιλέγονται
Αριθμός ετερο-αναφορών	http://www.scopus.com/
Φήμη εργοδοτών	Ερωτηματολόγια προς εργοδότες όπως αυτοί προκύπτουν: <ul style="list-style-type: none">▪ από προηγούμενες συμμετοχές (από το 2004)▪ βάσεις δεδομένων της QS▪ συνεργάτες της QS▪ προτεινόμενες λίστες από τα Ιδρύματα
Αριθμός φοιτητών (ημεδαπών και αλλοδαπών), αριθμός μελών Δ.Ε.Π. (ημεδαπών και αλλοδαπών)	Τα δεδομένα συλλέγονται και από τα ίδια τα Ιδρύματα, αλλά και από κυβερνητικούς οργανισμούς, ιστότοπους και τρίτες πηγές. Για τα Ελληνικά Πανεπιστήμια δεδομένα συλλέγονται από οργανισμούς, όπως τα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (<i>Ministry of Education and Religious Affairs - www.minedu.gov.gr</i>) και την Ελληνική Στατιστική Αρχή (<i>National Statistical Service of Greece - www.statistics.gr</i>). Όπου είναι δυνατό γίνεται διασταύρωση των δεδομένων από πολλαπλές πηγές

4.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην QS

Στις λίστες κατάταξης της QS το 2016-2017 εμφανίζονται μόνο έξι Ελληνικά Ιδρύματα (**Σχήμα 4-1**):

- Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Refine: By region ▼ Greece Guide				
# RANK	UNIVERSITY	LOCATION	COMPARE	QS STARS™
2016 ▼	University search <input type="text"/>	Greece ×	↓	☐ Rated only
395	 National Technical University of Athens		☐	
491-500	 Aristotle University of Thessaloniki		☐	
651-700	 National and Kapodistrian University of Athens		☐	
651-700	 University of Crete		☐	
651-700	 University of Patras		☐	
701+	 Athens University of Economics and Business		☐	

Ranking 6 of 6 (916 items) < **1** > Results per page: 100 ▼

Σχήμα 4-1. Ελληνικά Ιδρύματα που εμφανίζονται στις λίστες κατάταξης της QS (κατάταξη 2016-2017)

Ωστόσο, από μια αναζήτηση προκύπτει ότι αξιολογούνται περισσότερα Ελληνικά Ιδρύματα τα οποία φαίνονται στο *Σχήμα 4-2*. Εντούτοις, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης δεν εμφανίζεται ούτε μεταξύ αυτών των Ιδρυμάτων που αξιολογούνται από την QS.

 National Technical University ... #395 QS World University Rankings 2016	 Aristotle University Of Thessa ... #491-500 QS World University Rankings 2016	 University Of Crete #651-700 QS World University Rankings 2016	 University Of Patras #651-700 QS World University Rankings 2016
 National And Kapodistrian Univ ... #651-700 QS World University Rankings 2016	 Athens University Of Economics ... #701+ QS World University Rankings 2016	 University Of Western Macedonia	 The University Of Sheffield In ...
 European University, Athens Campus	 Technical University Of Crete	 Technological Education Instit ...	 State Conservatory Of Thessaloniki
 University Of Macedonia	 University Of Aegean	 The American College Of Thessa ...	 Athens Information Technology
 Athens School Of Fine Arts	 International Hellenic University	 ALBA Graduate Business School ...	 University Of Piraeus
 Deree College - The American C ...	 Harokopio University	 Study In Holland - The Netherl ...	 University Of Thessaly
 Athens Graduate School Of Mana ...	 The School Of Economics And Bu ...		

Σχήμα 4-2. Ελληνικά Ιδρύματα που αξιολογούνται από την QS

5. SCIMAGO INSTITUTIONS RANKING

Η *SCImago Institutions Rankings* (εφεξής *SIR*) δεν αξιολογεί μόνο Πανεπιστήμια, αλλά και δημόσιους οργανισμούς (π.χ. ερευνητικά κέντρα) ή/και νοσοκομεία που παράγουν ερευνητικό έργο. Κύριος στόχος της *SIR* δεν είναι η κατάταξη των Ιδρυμάτων όπως των υπόλοιπων οργανισμών, ώστε να αναδειχθούν τα καλύτερα, αλλά εστιάζει στο χαρακτηρισμό της παραγόμενης έρευνας των διαφόρων Ιδρυμάτων. Σύμφωνα με τη *SIR*, οι προκείμενοι βιβλιομετρικοί δείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα Ιδρύματα για την ανάλυση, την αξιολόγηση και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους (*SIR*, 2016).

5.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην *SIR*

Το μόνο κριτήριο σύμφωνα με το οποίο επιλέγονται τα διάφορα Ιδρύματα για αξιολόγηση στη *SIR* είναι να παρουσιάζουν ερευνητική δραστηριότητα και να εμφανίζουν περισσότερες από 100 δημοσιευμένες εργασίες στη βάση δεδομένων του Scopus κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους από αυτό της αξιολόγησης.

5.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της *SIR*

Η *SIR* χρησιμοποιεί δεκατρείς (13) δείκτες που καλύπτουν τις περιοχές της έρευνας, της καινοτομίας και της παρουσίας/προβολής στο διαδίκτυο και υπολογίζονται για την τελευταία πενταετία. Με τον τρόπο αυτό, αντικατοπτρίζονται τα επιστημονικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Οι δείκτες δίνονται στον *Πίνακα 5-1* και κατά τον υπολογισμό τους γίνεται κα-

νονικοποίηση στην κλίμακα 0-100. Επίσης, αξίζει να τονιστεί πως οι δείκτες που υιοθετούνται είναι είτε εξαρτώμενοι είτε ανεξάρτητοι από το μέγεθος των Ιδρυμάτων, ώστε να γίνεται δυνατή η σύγκριση Πανεπιστημίων διαφορετικού μεγέθους. Είναι φανερό πως δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη η διδασκαλία, οι υποδομές και άλλα χαρακτηριστικά ενός εκπαιδευτικού Ιδρύματος, αλλά μόνο η ερευνητική του δραστηριότητα. Παράλληλα, δεν υπολογίζεται ένας τελικός βαθμός λαμβάνοντας υπόψη συνολικά όλους τους δείκτες προσδίδοντας τους κάποιο συντελεστή βαρύτητας, αλλά ανακοινώνεται ξεχωριστή λίστα κατάταξης για κάθε έναν από αυτούς.

Πίνακας 5-1. Δείκτες που χρησιμοποιεί η SIR για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων

Κριτήρια	Δείκτης	Περιγραφή/Ορισμός Δείκτη	Βαρύτητα (%)
Έρευνα	Παραγωγή (<i>output</i>)	Συνολικός αριθμός δημοσιεύσεων που εμφανίζονται στο Scopus (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	8
	Διεθνείς συνεργασίες (<i>international collaboration</i>)	Ποσοστό δημοσιεύσεων που προκύπτουν σε συνεργασία με Ιδρύματα της αλλοδαπής. Ελέγχεται αν στις δημοσιεύσεις υπάρχουν συγγραφείς από άλλες χώρες (<i>affiliations</i>) (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	2
	Κανονικοποιημένη απήχηση (<i>normalized impact</i>)	Η κανονικοποίηση πραγματοποιείται στις αναφορές των δημοσιεύσεων και δείχνει τη σχέση μεταξύ της μέσης επιστημονικής απήχησης του Ιδρύματος και της αντίστοιχης διεθνούς μέσης απήχησης, η οποία εκφράζεται με την τιμή 1 (π.χ. τιμή 0.8 για ένα Πανεπιστήμιο σημαίνει ότι οι αναφορές του υστερούν κατά 20% σε σχέση με το διεθνή μέσο όρο) (<i>δείκτης μη-εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	13

	Δημοσιεύσεις υψηλής ποιότητας (<i>high quality publications-Q1</i>)	Ποσοστό των δημοσιεύσεων που δημοσιεύονται σε περιοδικά που ανήκουν στο 25% των κορυφαίων στον κόσμο, όπως κατατάσσονται από την SCImago Journal Rank (SJRII) (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	2
	Αριστεία (<i>excellence</i>)	Εκφράζει το ποσοστό των δημοσιεύσεων που ανήκουν στο 10% των δημοσιεύσεων με τις περισσότερες αναφορές (<i>most cited</i>) (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	2
	Επιστημονικός συντονισμός/επίβλεψη (<i>scientific leadership</i>)	Εκφράζει το ποσοστό των δημοσιεύσεων στις οποίες ο συγγραφέας του εκάστοτε Πανεπιστημίου είναι ο κύριος συντονιστής (<i>corresponding author</i>) (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	5
	Αριστεία με συντονισμό/επίβλεψη (<i>excellence with leadership</i>)	Αριθμός των δημοσιεύσεων που έχουν υπολογιστεί στο δείκτη « <i>αριστεία</i> » στις οποίες ο συγγραφέας του εκάστοτε Πανεπιστημίου είναι ο κύριος συντονιστής (<i>corresponding author</i>) (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	13
	Δεξαμενή επιστημονικών ταλέντων (<i>scientific talent pool</i>)	Συνολικός αριθμός ξεχωριστών συγγραφέων από ένα Ίδρυμα στις συνολικές δημοσιεύσεις μιας περιόδου αναφοράς (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	5
Καινοτομία	Καινοτόμος γνώση (<i>innovative knowledge</i>)	Αριθμός των δημοσιεύσεων που αναφέρονται σε πατέντες, όπως εμφανίζονται στην PATSTAT (<i>δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος</i>)	25

	Τεχνολογική απήχηση (<i>technological impact</i>)	Ποσοστό των δημοσιεύσεων που αναφέρονται σε πατέντες από το σύνολο των δημοσιεύσεων στις παρακάτω περιοχές: Γεωπονία και βιολογικές επιστήμες, Βιοχημεία, Γενετική και μοριακή βιολογία, Χημική μηχανική, Πληροφορική, Γεωλογία, Ενέργεια, Μηχανική, Περιβαλλοντολογία, Επαγγέλματα υγείας, Ανοσολογία και μικροβιολογία, Επιστήμη υλικών, Μαθηματικά, Ιατρική, Φαρμακολογία, Διεπιστημονικές, Νευρολογία, Νοσηλευτική, Τοξικολογία και φαρμακευτική, Φυσική και αστρονομία, Κοινωνικές επιστήμες, Κτηνιατρική, όπως εμφανίζονται στην PATSTAT. (δείκτης μη-εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος)	5
Διαδίκτυο	Μέγεθος στο διαδίκτυο (<i>web size</i>)	Αριθμός ιστοσελίδων που συνδέονται με την ιστοσελίδα (<i>URL</i>) του Ιδρύματος σύμφωνα με την Google (δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος)	5
	Εισερχόμενοι σύνδεσμοι στον τομέα (<i>domain's inbound links</i>)	Αριθμός εισερχόμενων συνδέσμων στον τομέα του Ιδρύματος σύμφωνα με την ahrefs (δείκτης εξαρτώμενος του μεγέθους του Ιδρύματος)	15

5.3. Πηγές δεδομένων της SIR

Οι πηγές των απαραίτητων δεδομένων είναι αποκλειστικά διαδικτυακές και έχουν ήδη αναφερθεί στον **Πίνακα 5-1**. Συνοψίζοντας, οι κύριες πηγές των δεδομένων της SIR είναι:

- *www.scopus.com* (Scopus)
- *https://ahrefs.com* (ahrefs)
- *www.epo.org* (PATSTAT)
- *www.google.com* (Google)

5.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην SIR

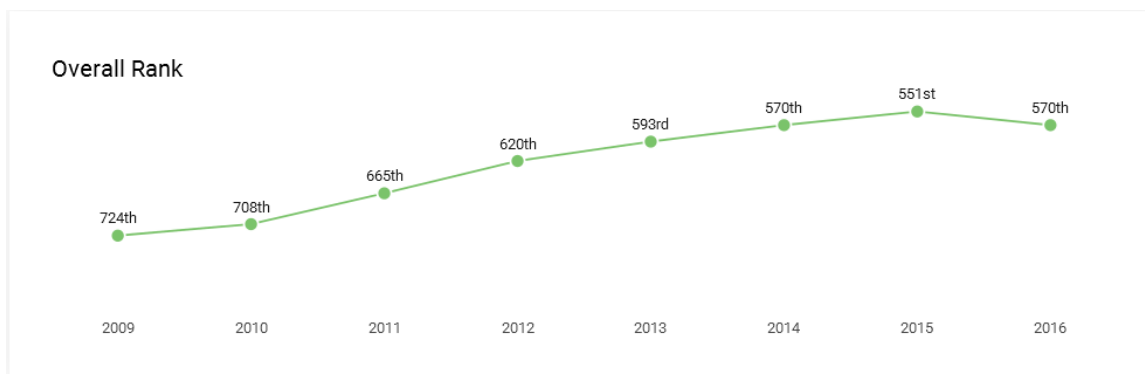
Στις κατατάξεις της SIR εμφανίζεται μεγάλος αριθμός των Ελληνικών Πανεπιστημίων. Συγκεκριμένα τα Πανεπιστήμια που αξιολογούνται από το 2009 είναι:

- Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
- Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
- Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο
- Πολυτεχνείο Κρήτης
- Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
- Πανεπιστήμιο Πειραιώς
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Το 2011 στα αξιολογούμενα Ελληνικά Πανεπιστήμια της SIR προστέθηκε και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, ενώ το 2014 προστέθηκε και το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Στη λίστα των αξιολογημένων Ιδρυμάτων εμφανίζονται και τα:

- ΤΕΙ Κρήτης
- ΤΕΙ Θεσσαλονίκης
- ΤΕΙ Αθηνών

Στο Σχήμα 5-1, παρουσιάζεται η θέση του Δ.Π.Θ. σε διεθνή κλίμακα σύμφωνα με την SIR για τους διάφορους δείκτες (όπως δίνονται στον Πίνακα 5-1) για τα διάφορα έτη (περίοδος 2009-2016). Πρέπει να τονιστεί ότι σε πολλές περιπτώσεις η θέση που αναγράφεται δεν είναι η πραγματική, μιας και υπάρχει περίπτωση στην ίδια θέση να ανήκουν και άλλα Ιδρύματα, λόγω ισοβαθμίας στον εκάστοτε δείκτη.

*Σχήμα 5-1. Αποτέλεσμα αναζήτησης για το Δ.Π.Θ. στην ιστοσελίδα της SIR
(Οι τιμές δηλώνουν τη θέση στην παγκόσμια κατάταξη σε διαφορετικά έτη ξεκινώντας από το 2009-αριστερά- και καταλήγοντας στο 2016-δεξιά)*

6. RANKING WEB OF UNIVERSITIES

Η *Ranking Web or Webometrics of Universities* (εφεξής *Webometrics*) αξιολογεί ένα μεγάλο αριθμό Ιδρυμάτων, δίνοντας ωστόσο έμφαση κυρίως στην παρουσία των Ιδρυμάτων στο διαδίκτυο, όπως και η SIR. Η *Webometrics* δημοσιεύει λίστες κατάταξης από το 2004 με συχνότητα δύο φορές ετησίως, ενώ την αξιολόγηση επιμελείται το *Cybermetrics Lab* που ανήκει σε ένα μη-κερδοσκοπικό ινστιτούτο, το *Spanish National Research Council*, το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Παιδείας της Ισπανίας (*Webometrics*, 2016).

6.1. Επιλογή των προς αξιολόγηση Ιδρυμάτων στην *Webometrics*

Σύμφωνα με τη *Webometrics* τα Ιδρύματα που αξιολογούνται είναι περισσότερα από 20000, χωρίς να ορίζονται συγκεκριμένα κριτήρια. Το βασικότερο ίσως κριτήριο είναι το Ίδρυμα να έχει παρουσία στο διαδίκτυο και οι πληροφορίες του να είναι εύκολα προσβάσιμες. Υπάρχουν ωστόσο περιπτώσεις που κάποια Ιδρύματα ακολουθούν λανθασμένες διαδικτυακές πολιτικές, όπως να έχουν περισσότερους του ενός τομείς (*domains*) ή να έχουν αλλάξει πρόσφατα τον κύριο τομέα τους, αλλά να διατηρούν αρκετές πληροφορίες στον παλιό. Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η αξιολόγηση ή να αποτελούν αιτία αποκλεισμού αυτών των Ιδρυμάτων από αυτήν.

6.2. Μεθοδολογία και κριτήρια αξιολόγησης/δείκτες της Webometrics

Οι δείκτες που χρησιμοποιεί η Webometrics για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων παρουσιάζονται στον *Πίνακα 6-1*.

Πίνακας 6-1. Δείκτες που χρησιμοποιεί η Webometrics για την αξιολόγηση των Πανεπιστημίων

Κριτήρια	Δείκτης	Περιγραφή/Ορισμός Δείκτη	Βαρύτητα (%)
Ορατότητα (<i>Visibility</i>)	Απήχηση (<i>impact</i>)	Αριθμός εξωτερικών συνδέσμων (<i>links</i>) που εμφανίζονται στον τομέα του Ιδρύματος. Αποτελούν ένδειξη του κύρους, της ακαδημαϊκής απόδοσης και της αξίας των παρεχόμενων πληροφοριών ενός Ιδρύματος	50
	Παρουσία (<i>presence</i>)	Συνολικός αριθμός ιστοσελίδων και εγγράφων που δημοσιεύονται από τον τομέα (<i>domain</i>) του ιδρύματος, όπως εμφανίζονται στην Google	10
Δραστηριότητα (<i>Activity</i>)	Ανοιχτό Επιστημονικό Περιεχόμενο (<i>openness</i>)	Πλήθος εγγράφων του ιδρύματος (pdf, doc, docx, ppt), όπως εμφανίζονται στην ακαδημαϊκή μηχανή αναζήτησης Google Scholar, για την προηγούμενη πενταετία	10
	Αριστεία (<i>excellence</i>)	Ποσοστό δημοσιεύσεων του Ιδρύματος που ανήκει στο 10% των δημοσιεύσεων με τις περισσότερες αναφορές σε κάθε επιστημονικό πεδίο την τελευταία πενταετία	30

6.3. Πηγές δεδομένων της Webometrics

Όλα τα απαιτούμενα δεδομένα για τον υπολογισμό των δεικτών, η Webometrics τα αντλεί αποκλειστικά από τον Παγκόσμιο Ιστό. Πιο αναλυτικά, οι πηγές για τους αντίστοιχους δείκτες περιγράφονται στον *Πίνακα 6-2*.

Πίνακας 6-2. Πηγές δεδομένων για τον υπολογισμό των δεικτών που χρησιμοποιεί η *Webometrics*

Δείκτης	Πηγή δεδομένων
Απήχηση	www.majesticseo.com (Majestic SEO) και http://ahrefs.com (ahrefs)
Παρουσία	www.google.com (Google)
Ανοιχτό Επιστημονικό Περιεχόμενο	http://scholar.google.com (Google Scholar)
Αριστεία	www.scimagoir.com (Scimago group)

6.4. Ελληνικά Πανεπιστήμια στην *Webometrics*

Η χρήση του διαδικτύου για την εύρεση όλων των απαραίτητων πληροφοριών, έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζεται ένα μεγάλο ποσοστό των Ελληνικών Ιδρυμάτων στην κατάταξη της *Webometrics*. Από την άλλη μεριά όμως, εκτός από Πανεπιστήμια, εμφανίζονται στην ίδια κατάταξη και Τ.Ε.Ι., κολλέγια, σχολές ή ακαδημίες. Έτσι, στην παγκόσμια κατάταξη της *Webometrics* περιλαμβάνονται συνολικά 77 Ελληνικά Ιδρύματα, όπως απεικονίζονται στο *Σχήμα 6-1*.

Ανάμεσα τους βρίσκεται και το Δ.Π.Θ., το οποίο βρίσκεται στην θέση 956 της συνολικής κατάταξης για το 2016, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των δεικτών και την αντίστοιχη βαρύτητα του καθενός.

Greece

ranking	World Rank ▲	University	Det.	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	237	Aristotle University of Thessaloniki	99	145	226	618	291
2	247	National and Kapodistrian University of Athens	99	402	284	536	223
3	372	National Technical University of Athens	99	395	353	556	455
4	545	University of Crete	99	552	626	624	624
5	570	University of Patras (incl University of Western Greece)	99	474	890	606	558
6	650	University of Ioannina	99	792	1027	819	606
7	858	University of Thessaly	99	664	1523	961	886
8	860	University of the Aegean	99	639	1058	1179	1107
9	956	Democritus University of Thrace	99	803	1780	1270	932
10	1124	Technical University of Crete	99	1643	2158	751	1165
11	1135	Athens University of Economics and Business	99	946	1735	873	1467
12	1152	University of Macedonia	99	525	863	1490	2094
13	1209	University of Piraeus	99	693	2088	1173	1461
14	1460	Agricultural University of Athens	99	1740	3838	1206	1324
15	1627	University of Peloponnese	99	3643	2313	1803	1996
16	1655	Technological Education Institute of Crete	99	1183	3402	1583	1904
17	1720	Harokopio University of Athens	99	3957	4841	991	1487
18	1730	Technological Education Institute of Athens	99	1778	2486	1900	2340
19	1919	Hellenic Open University	99	722	3589	1844	2524
20	2074	University of Western Macedonia	99	3210	6241	2107	1656
21	2093	Panteion University of Political and Social Sciences	99	1982	2473	2510	3056
22	2263	Technological Education Institute of Piraeus	99	949	4342	2817	2768
23	2445	Ionian University	99	2059	3927	1994	3434
24	2752	Technological Education Institute of Thessaloniki	99	798	2947	4121	2824
25	3747	Technological Education Institute of Patras	99	6060	7476	4121	2914
26	3799	(1) Athens Information Technology	99	13008	8677	4121	2254
27	3998	Technological Education Institute of Larissa	99	4527	3760	4121	4361
28	4069	Technological Education Institute of Western Macedonia (TEI Kozani)	99	2680	7426	4121	3529
29	4097	Technological Education Institute of Epirus	99	1482	5095	2962	5824
30	4944	Alba Graduate Business School	99	11560	6508	2222	5824
31	5270	Technological Education Institute of Messolonghi	99	4026	3174	4121	5824
32	5729	(1) American College of Greece	99	9028	4717	4121	5269
33	6991	American School of Classical Studies at Athens	99	7367	5201	4121	5824
34	7451	International Hellenic University	99	1996	7527	4121	5824
35	7462	Athens School of Fine Arts	99	4723	6603	4121	5824
36	7569	Technological Education Institute of Kavala	99	4291	6907	4121	5824

37	7668	School of Pedagogical and Technological Education		11386	5352	4121	5824
38	7766	State Conservatory of Thessaloniki		10888	5592	4121	5824
39	7782	Technological Educational Institute of Central Macedonia (TEI Serres)		1967	7970	4121	5824
40	8512	Technological Education Institute of Lamia		8390	7159	4121	5824
41	8672	Hellenic Naval Academy		20038	12750	4121	3887
42	8925	New York College		4080	8807	4121	5824
43	9098	Technological Education Institute of Chalkida		11944	9467	4121	5269
44	9186	American Farm School Thessaloniki		3426	9333	4121	5824
45	9209	Technological Education Institute of Kalamata		8690	8088	4121	5824
46	9250	American College of Thessaloniki		2792	9649	4121	5824
47	9644	Technological Educational Institution of the Ionian Islands		3677	9912	4121	5824
48	10498	Mediterranean College		13237	8929	4121	5824
49	10959	Hellenic Army Academy		16403	11197	4121	5269
50	11035	Metropolitan College		6743	11035	4121	5824
51	11918	CITY College International Faculty of the University of Sheffield		9745	11547	4121	5824
52	12424	ICBS Business School		16588	10870	4121	5824
53	13685	Akto Art & Design		16743	12577	4121	5824
54	14169	City University Athens		16017	13331	4121	5824
55	14216	Hellenic American Education Center		17157	13192	4121	5824
56	14287	College Year in Athens		17399	13259	4121	5824
57	14407	Bca Business Studies		14446	13970	4121	5824
58	14418	Independent Science & Technology Studies		17888	13309	4121	5824
59	14427	Hellenic American University		20202	12846	4121	5824
60	14577	Swiss Business School for International Hotel & Tourism Management Education (Alpine Center)		19239	13270	4121	5824
61	16252	Vakalo Art & Design College		15044	16170	4121	5824
62	17602	Aegean Omiros College		14735	17833	4121	5824
63	17686	British Hellenic College		16017	17725	4121	5824
64	17867	DEI College		18916	17459	4121	5824
65	18001	(3) National and Kapodistrian University of Athens Medical School		13709	18419	4121	5824
66	19261	AAS College Applied Arts Studies		19520	18951	4121	5824
67	19564	Athens School of Management		18323	19512	4121	5824
68	20201	American University of Athens		18271	20235	4121	5824
69	20971	Athinaiki Ekpaideftiki Etairia Rene Descartes College CNAM		19824	20870	4121	5824
70	21110	Institution d'Etudes Francophones		20480	20917	4121	5824
71	21579	College of Professional Journalism		19259	21565	4121	5824
72	21681	Conservatoire of Northern Greece		20872	21505	4121	5824
73	21907	MBS College College of Crete Heraklion		22588	21576	4121	5824
74	22295	Attico College		16612	22501	4121	5824

75	23187	Athenian College		25952	22287	4121	5824
76	23353	Greek Bible College		19325	23280	4121	5824
77	24280	European College for Tourism Studies Corfu		24854	23625	4121	5824

Σχήμα 6-1. Θέση των Ελληνικών Ιδρυμάτων στην κατάταξη της Webometrics για το 2016

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι παγκόσμιες κατατάξεις των Πανεπιστημίων, όπως δημοσιεύονται από τους διάφορους οργανισμούς, βασίζονται σε αυθαίρετους και διαφορετικούς δείκτες με επίσης αυθαίρετη βαρύτητα ο καθένας. Η απουσία του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης σε πολλές από τις κατατάξεις αυτές μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των Πανεπιστημίων.

Η σύνδεση της αριστείας ενός Ιδρύματος αποκλειστικά με εξέχοντα βραβεία, όπως τα βραβεία Νόμπελ, αυτόματα αποκλείει από τις λίστες της παγκόσμιας κατάταξης Πανεπιστήμια που βασίζονται σε χαμηλούς προϋπολογισμούς. Η απονομή ενός τέτοιου βραβείου προϋποθέτει υψηλή χρηματοδότηση και συνεχή και έντονη ερευνητική δραστηριότητα. Συνεπώς, ένας μεγάλος αριθμός Ιδρυμάτων, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες Ευρωπαϊκές και μη χώρες, αδυνατεί να ικανοποιήσει το παραπάνω κριτήριο με αποτέλεσμα να μην μπορεί να διακριθεί, ανεξάρτητα αν υπερέχει σε άλλους τομείς, όπως την εκπαίδευση.

Συγχρόνως, η πλειοψηφία των κατατάξεων χρησιμοποιεί πηγές δεδομένων από το διαδίκτυο, η αξιοπιστία των οποίων είναι υπό αμφισβήτηση, ενώ τα ερωτηματολόγια που αποστέλλονται στους ακαδημαϊκούς προσδίδουν έναν τελειώς υποκειμενικό χαρακτήρα σε όλη τη διαδικασία της αξιολόγησης. Τα κριτήρια με τα οποία επιλέγονται αυτοί που απαντούν στα ερωτηματολόγια είναι τελειώς άγνωστα. Παράλληλα, μια τέτοια διαδικασία, όταν ο συμμετέχων δεν έχει σφαιρική και ολοκληρωμένη άποψη άθελά του προωθεί Ιδρύματα μεγαλύτερα τόσο σε μέγεθος όσο και σε κύ-

ρος, αποτρέποντας λιγότερο γνωστά, αλλά ενδεχομένως πιο ποιοτικά, Ιδρύματα να διακριθούν.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης, πως η έλλειψη τμημάτων σε ένα Ίδρυμα με κατεύθυνση στις θετικές ή/ και φυσικές επιστήμες (π.χ. μαθηματικό, χημικό, φυσικό) έχει ως αποτέλεσμα να υστερεί σημαντικά συγκριτικά με άλλα Ιδρύματα, μιας και τις περισσότερες φορές δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην παραγόμενη έρευνα τέτοιων επιστημονικών πεδίων. Αυτό συμβαίνει και στην περίπτωση του Δ.Π.Θ., εμφανίζοντας ενδεχομένως χαμηλότερες τιμές στους δείκτες που σχετίζονται με την έρευνα.

Ταυτόχρονα, οι δείκτες που σχετίζονται με τη διδασκαλία και εξαρτώνται από τον αριθμό των φοιτητών ή/ και των μελών Δ.Ε.Π. δεν μπορούν πιθανώς να επηρεαστούν άμεσα από το Ίδρυμα, μιας και σε μεγάλο βαθμό καθορίζονται από πολιτικές/οικονομικές αποφάσεις.

Από την άλλη μεριά, υπάρχουν κάποιοι δείκτες που θα μπορούσαν να επηρεαστούν θετικά, ενισχύοντας τη θέση του Δ.Π.Θ. Είναι αυτονόητο πως η βελτίωση των υποδομών, ο εξοπλισμός των εργαστηρίων, η προμήθεια εξελιγμένων οργάνων και ο εκσυγχρονισμός του τρόπου διδασκαλίας είναι δράσεις που θα βελτιώναν την ποιότητα του Ιδρύματος. Βέβαια, είναι γνωστό πως υπάρχει αδυναμία υλοποίησης ενός μεγάλου ποσοστού των παραπάνω, εξαιτίας της ελλιπούς κρατικής χρηματοδότησης. Αλλά ακόμα και αν η **πραγματική** ποιότητα στο Ίδρυμα βελτιωνόταν, αυτό δεν θα αρκούσε για να αυξηθούν οι δείκτες που χρησιμοποιούνται από τους οργανισμούς που αναφέρθηκαν.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, σημαντικότερος όλων φαίνεται να είναι ο ρόλος της **προβολής** και της **δημοσιότητας** του Ιδρύματος, ο οποίος φαίνεται πως είναι διττός. Η προβολή όλων των δράσεων του Ιδρύματος, του διαθέσιμου προηγμένου εξοπλισμού και των υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν τα τμήματα, των δημοσιεύσεων, των συνεργασιών με την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ή/ και με άλλους φορείς ή δήμους θα συμβάλλει από μόνη της σημαντικά στην αύξηση πολλών δεικτών. Ταυτόχρονα, η προβολή του Ιδρύματος θα αποτελέσει μοχλό προσέλκυσης περισσότερων αλλοδαπών φοιτητών, αύξησης των συνεργασιών με τα Πανεπιστήμια στο εξωτερικό και ενίσχυσης της συμμετοχής του Ιδρύματος σε περισσότερα ερευνητικά προγράμματα, αποφέροντας και περισσότερα έσοδα, βελτιώνο-

ντας με τον τρόπο αυτό και επιπλέον δείκτες που αφορούν και τη διδασκαλία και την έρευνα.

Εν κατακλείδι, η θέση του Δ.Π.Θ. στην Ευρωπαϊκή, αλλά και στην παγκόσμια κατάταξη θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά αν υιοθετηθεί μια νέα διαδικτυακή πολιτική (*web policy*), όπως τονίζεται και από την Webometrics. Η εξωστρέφεια και η προβολή του Ιδρύματος με τη χρήση του διαδικτύου και μάλιστα στην Αγγλική γλώσσα, ώστε όλες οι πληροφορίες να είναι πλήρως προσβάσιμες από όλους τους φορείς/οργανισμούς/Ιδρύματα του εξωτερικού, θα πρέπει να αποτελέσουν μία από τις κύριες προτεραιότητες του Ιδρύματος.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ARWU, 2016. Academic Ranking of World Universities. <http://www.shanghairanking.com>. (Προσπελάστηκε την 13/09/2016).
- QS, 2016. Quacquarelli Symonds World University Rankings. <http://www.topuniversities.com/university-rankings>. (Προσπελάστηκε την 13/09/2016).
- SIR, 2016. SCImago Institutions Ranking. <http://www.scimagoir.com>. (Προσπελάστηκε την 13/09/2016).
- THE, 2016. Times Higher Education World University Rankings. <http://www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings>. (Προσπελάστηκε την 13/09/2016).
- Webometrics, 2016. Ranking Web of Universities. <http://www.webometrics.info>. (Προσπελάστηκε την 13/09/2016).